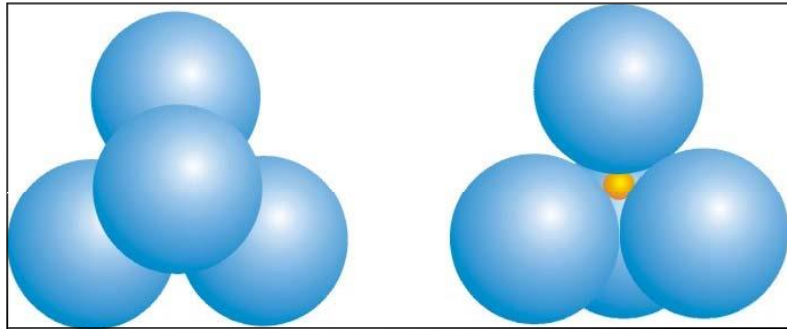
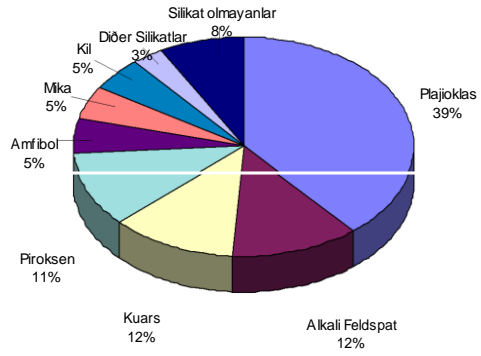

SİLİKATLAR

- ❑ Bilinen minerallerin % 25'i
- ❑ Yaygın bulunan minerallerin % 40'i
- ❑ Yerkabuğunun % 90 dan fazlası

Kıtasal ve okyanusal kabukları kapsayan yer kabuğundaki yaygın minerallerin tahmini hacim yüzdeleri

Temel birim

Silis Tetraederi

- İyonik bağ % 50
- Kovalent bağ % 50

Polymerizasyon

Kimyasal bileşenler:

Si ve O' den sonra en önemli bileşen

Al³⁺ yarıçapı: **0.39 Å**

Al/O yarıçap oranı: **0.286**

Al tetraederlerde → 4 'lü koordinasyon

Si tetraederleri arasında → 6 'lı koordinasyon
basit iyonik bağlantı

Mg, Fe²⁺, Fe³⁺, Mn²⁺, Al³⁺, Ti → O ile 6'lı koordinasyon

Aynı atomik konumlarda yer alırlar (çift yer alma)

Ca, Na⁺ (büyük ve zayıf yüklü atomlar) → O' ile 8'li koordinasyon
(çift yer alma)

K, Rb, Ba (en büyük ve seyrek) → Yüksek koordinasyonlu konumlarda
(sınırlı yer alma)

	iyon	O ile koordinasyon sayısı	iyonik yarıçapı Å
X	K ⁺	8-12	1.51 (8) - 1.64 (12)
X	Na ⁺	8 - 6	1.18 (8) - 1.02 (6)
	Ca ²⁺	8-6	1.12 (8) - 1.00 (6)
Y	Mn ²⁺	6	0.83 (6)
	Fe ²⁺	6	0.78 (6)
	Mg ²⁺	6	0.72 (6)
	Fe ³⁺	6	0.65 (6)
	Ti ⁴⁺	6	0.61 (6)
	Al ³⁺	6	0.54 (6)
Z	Al ³⁺	4	0.39 (4)
	Si ⁴⁺	4	0.26 (4)

Genel Formül: $X_m Y_n (Z_p O_q) W_r$

W : ek anyonik gruplar; (OH), Cl⁻, F⁻ gibi anyonlar

m, n, r : nötralizasyonu sağlayan katsayılar

Nesosilikatlar:

Genel özellikleri:

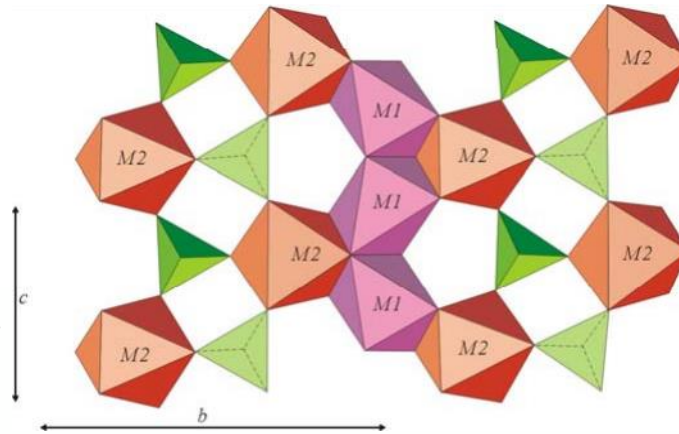
- ❖ Bağımsız SiO_4 tetraederleri
- ❖ Ara konumdaki katyonlar iyonik bağlantılı
- ❖ İyonların boyut ve yükleri yapıyı belirler
- ❖ Yoğun atomik paketlenme → ö. ağırlık, sertlik
- ❖ Bağımsız tetraederler → eş boyutlu habitus
- ❖ Belirgin dilinim yok
- ❖ **Si** ← **Al** yer alması genellikle düşük oranda

Olivin yapısı $(\text{Mg,Fe})_2\text{SiO}_4$

Oktaedral konumlar

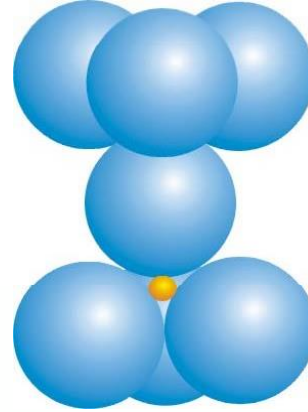
M1 çarpık
M2 daha düzenli

Fe, Mg
her iki konumda yer alır

SOROSİLİKATLAR

- İzole edilmiş çift tetraedral gruplar bir **O** ortak kullanarak bağlanırlar
- $Si/O = 2 / 7$
- **70'**in üzerinde mineral

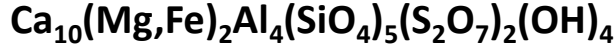

SOROSİLİKATLAR VE KARIŞIK NEZO-SOROSİLİKATLAR

Hemimorfit	$Zn_4(Si_2O_7)(OH)_2 \cdot H_2O$
Lavsonit	$CaAl_2(Si_2O_7)(OH)_2 \cdot H_2O$
Epidot Grubu	
Klinozoisit	$CaAl_3O(SiO_4)(Si_2O_7)(OH)$
Epidot	$Ca_2(Fe^{3+}, Al)Al_2O(SiO_4)(Si_2O_7)(OH)$
	$X Y O(SiO_4)(Si_2O_7)(OH)$

Vezüvyanit (idokraz)

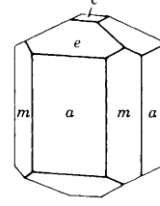
Kristalografisi:

Tetragonal 4/m2/m2/m

Prizmatik kristalli

Sıkça kristaller ve sütunsal agregatlar halinde

Ayrıca taneli ve masif olarak da bulunur

Bulunması:

Killi kireçtaşlarının **kontakt metamorfizması** ile oluşur

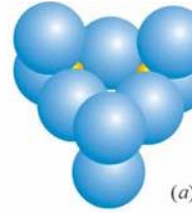
Grossular, andradit, vollastonit ve diopsit ile

Kullanımı:

Yeşil ve masif türü olan **kalifornit**, yeşimin yerine mücevher olarak

SİKLOSİLİKATLAR

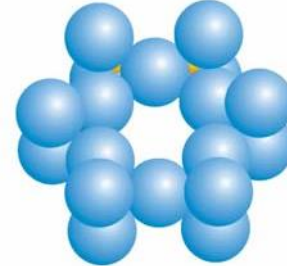
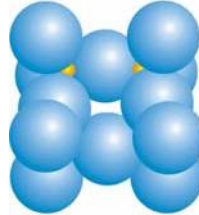
• **SiO₄** tetraederleri halkalı yapı oluştururlar

• **Benitoit**
3'lü halka (ender)

• **Papagonit**
4'lü halka (ender)

• **Beril ve turmalin**
6'lı Si₆O₁₈ halkası

Bulunması:

Magmatik-metamorfik -kayaçalarda aksesuar

Granit pegmatitler ve çevre kayaçalarda

Siyah turmalin

mikroklin, albit, kuvars, muskovit ile

Renkli turmalin

lepidolit, apatit, beril, fluorit

Kahve turmalin

Mg'lu kristalize kireçtaşlarında

Mücevher turmalinler İtalya Elba Adası, Brezilya Minas Gerais, Rusya Ural Dağları ve A.B.D.'de California ve New York

Türkiye'de, Eskişehir Sarıcakaya, Kütahya Simav, Manisa Gördes ve Siirt Pervari'de

Kullanımı:

Mücevher olarak:

Brezilya zümrütü: Zeytin yeşili

Rubellit: Kırmızı, pembe

İndikolit: Koyu mavi

Elbait: Karışık renklerde

İNOSİLİKATLAR

SiO₄ Zincirleri

Tek zincir → **Piroksenler**

Çift zincir → **Amfiboller**

Benzer özellikler:

- Çoğu **monoklinal** (rombusal üyeler de var)
- Tekrarlanma mesafesi 5.2 Å (a boyutu benzer)
- Aynı katyonlar var